

Bijlage Beslisdocument Intentieovereenkomst 2020/SOK

Lokaal eigendom windpark Noorder IJ-plas

Het participatieplan *‘Hoe maken we er onze molens van’* beschrijft hoe de initiatiefnemers invulling willen gaan geven aan ‘lokaal eigendom’ door het windpark coöperatief te ontwikkelen. In de intentieovereenkomst van juli 2020 is bepaald dat initiatiefnemers voor de vergunningverlening uitwerken hoe zij invulling geven aan de financiële participatie, de omvang van de jaarlijkse revenuen voor de omgeving, en de inrichting van het omgevingsfonds.

Deze notitie werkt de volgende aspecten van financiële participatie uit:

- *Coöperatief eigendom* - organisatiestructuur en zeggenschap
- *Financiële participatie* - hoe kunnen mensen en bedrijven mee investeren en -profiteren?
- *Voldoen aan verplichtingen en opbrengsten lokaal delen* (omgevingsfonds)

Coöperatief eigendom

De windturbines zijn eigendom van de coöperaties die het windpark ontwikkelen. Dit waren de vier burgercoöperaties Onze Amsterdam Noord-Energie (OANE), Amsterdam Energie (AE), de Windvogel (WV) en Zuiderlicht (ZL) en één bedrijven coöperatie (NDSM Energie). Afhankelijk van de oprichtingsdatum hebben zij de afgelopen 5 tot 30 jaar leden geworven om samen duurzame energie te ontwikkelen. Onze Amsterdam Noord-Energie en Amsterdam Energie hebben recentelijk besloten de krachten te bundelen en samen verder te gaan in Amsterdam Energie (AE).

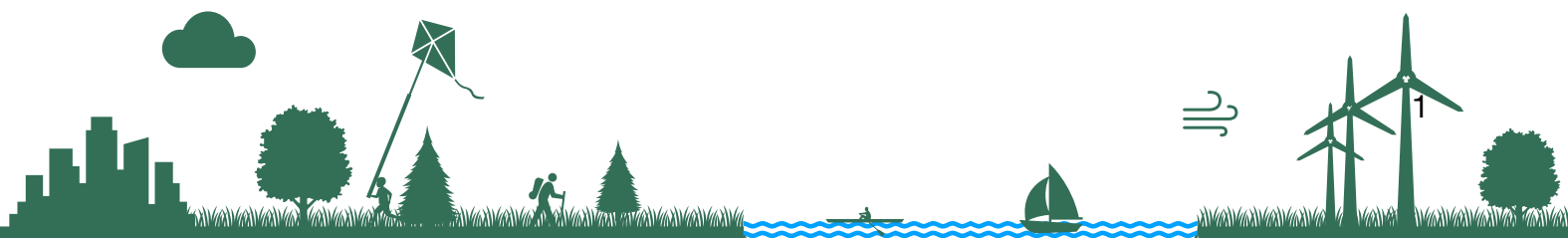
Voor de ontwikkeling van het project hebben de coöperaties een bv opgericht. Dit is nodig voor de financiële en juridische organisatie: vergunningen, contracten en leningen kunnen niet met vier verschillende organisaties worden geregeld. Het is nodig om één rechtspersoon in het leven te roepen die de vergunningen kan aanvragen, leningen af te sluiten en contracten aan te gaan. Met de bv structuur kunnen de projectrisico's het beste worden gescheiden van de risico's van andere projecten die de coöperaties individueel ontwikkelen op het gebied van zon, wind en warmte.

Wind Ontwikkeling Amsterdam Noord bv (WOAN bv)

De coöperaties hebben gekozen om hiervoor een project bv (WOAN bv) op te richten. De aandeelhouders zijn: Amsterdam Wind bv en NDSM-energie.

Amsterdam Wind bv (AW bv)

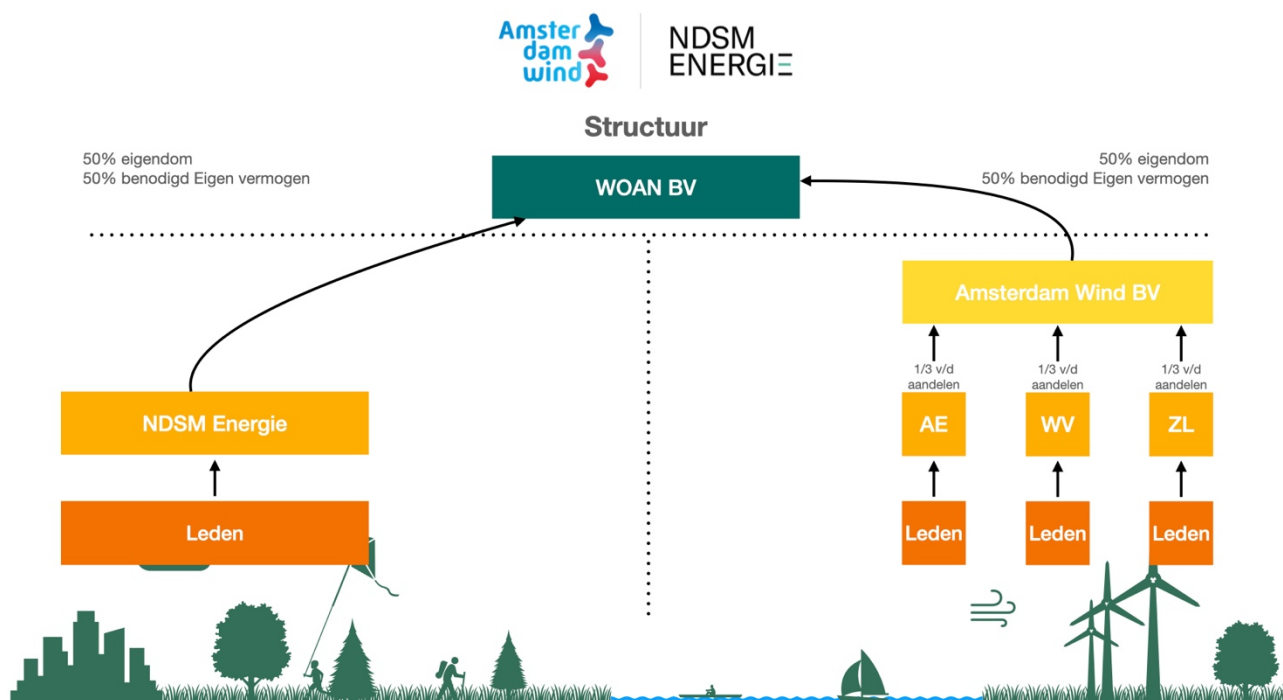
De burgercoöperaties hebben de rechtspersoon Amsterdam Wind bv opgericht om windprojecten in Amsterdam te kunnen ontwikkelen. Hiermee zorgen ze onderling dat het aandeel burgercoöpe-

raties in het windpark gelijk blijft, ook al lukt het bijvoorbeeld één coöperatie minder snel om voldoende ledenparticipatie te organiseren. Maar zo kon er ook makkelijker onderling worden geregeld dat het aandeel van Onze Amsterdam Noord Energie werd overgenomen door de andere coöperaties, en kunnen andere coöperaties in de toekomst toetreden mochten zij dat willen. Voor de windenergieontwikkeling in het gebied Noorder IJ-plas/Cornelis Douwesterrein werkt Amsterdam Wind samen met NDSM Energie in de project bv Wind Ontwikkeling Amsterdam Noord.

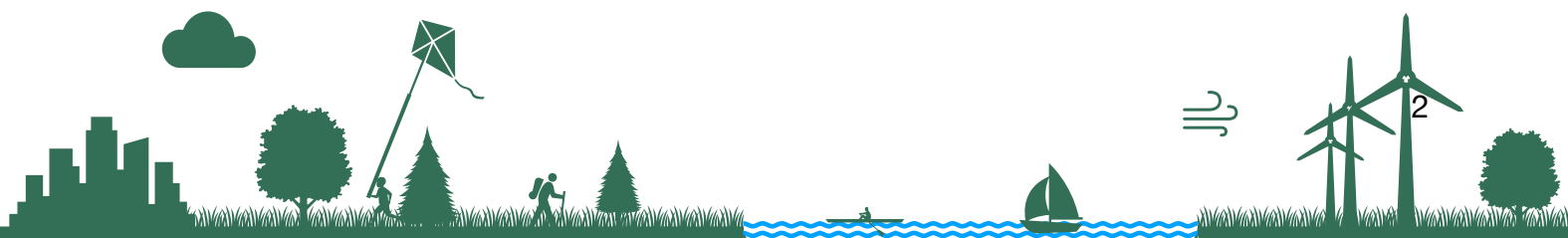
Hoe is het coöperatief (lokaal) eigendom geborgd in de bv structuur?

De aandelen van Amsterdam Wind bv en van WOAN bv zijn in handen van de coöperaties. In de statuten van de bv's is vastgelegd dat de aandelen niet kunnen worden verkocht aan andere partijen dan coöperaties. Als één van de coöperaties met het project wil stoppen of bijvoorbeeld failliet gaat dan moet deze coöperatie haar aandelen aanbieden aan de andere coöperaties. Andere burgercoöperaties kunnen toetreden tot de bv's. Voor nieuwe toetreders is in de intentieovereenkomst bepaald dat de gemeente Amsterdam hier toestemming voor moet geven. Er is dus een dubbele borging dat het eigenaarschap van het windpark in lokale coöperatieve handen blijft; in de statuten van beide bv's en door de benodigde toestemming van de gemeente Amsterdam. Onderstaand een schematisch overzicht van de huidige eigendomsstructuur

Hoe is de zeggenschap en de samenwerking tussen de coöperaties geregeld?

De zeggenschap in de project bv (WOAN bv) is formeel zo geregeld dat NDSM Energie en Amsterdam Wind beide één stem hebben. Dat betekent dus feitelijk dat er altijd consensus moet zijn over de te nemen besluiten. In het geval er een impasse ontstaat omdat er geen consensus is, is

in de aandeelhoudersovereenkomst een procedure vastgelegd om alsnog tot een besluit te kunnen komen.

De *bv structuur* is bedoeld om het project juridisch en financieel goed in te richten en de project risico's gescheiden te houden van de andere activiteiten die de coöperaties ontwikkelen. In deze fase van de ontwikkeling (Vorbereiding&Ontwikkeling) is er nog geen directie of directeur van WOAN bv of Amsterdam Wind bv. In de volgende fase (Realisatie) zal deze door de aandeelhouders (de coöperaties) worden benoemd. De *samenwerking* tussen de aandeelhouders (de coöperaties) is vooral ingericht vanuit de coöperatieve principes en gericht op consensus. Elk van de vier coöperaties heeft een afgevaardigde in de stuurgroep die bestaat uit alle aandeelhouders van WOAN bv en Amsterdam Wind bv. Besluiten worden genomen door de aandeelhouders nadat elk stuurgroep lid de inhoud van het besluit heeft afgestemd met zijn/haar 'achterban', het bestuur van de coöperatie die hij/zij vertegenwoordigt. De aandeelhouders (de coöperaties) hebben opdracht gegeven aan het projectteam om de werkzaamheden uit te voeren die nodig zijn om het windpark te ontwikkelen. Het projectteam bestaat uit betaalde professionals. Het projectteam is verantwoordelijk voor de dagelijkse uitvoering van het project en bereidt de aandeelhoudersbesluiten voor. Stuurgroep en projectteam vergaderen maandelijks. Omdat het project in de ontwikkelingsfase zit is het belangrijk dat alle coöperatie besturen intensief betrokken zijn. Het werken op basis van consensus legt een stevig fundament onder de samenwerking. In volgende fases waarbij er dagelijks sturing nodig is, zal de organisatie slagvaardiger worden gemaakt met een directie.

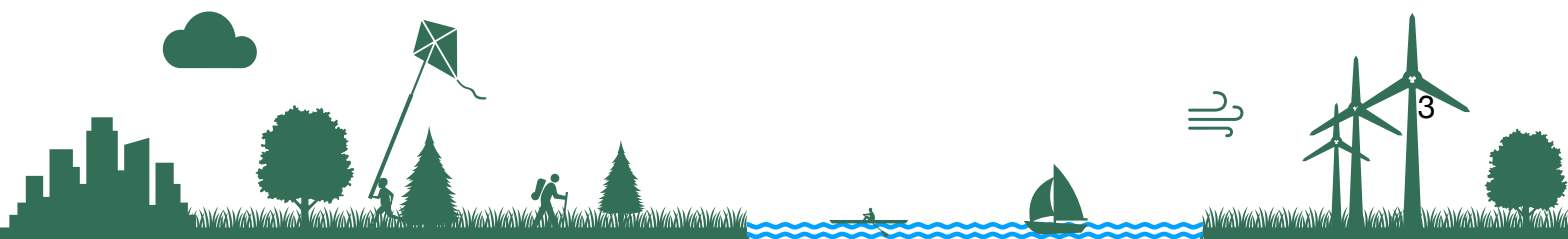
One man, one vote (RESCOOP charter)

Via de aandelen hebben de coöperaties zeggenschap over het project. Via de coöperaties hebben de leden van de coöperaties zeggenschap over het project. Belangrijke besluiten over het project kunnen indien nodig in de Algemene Ledenvergaderingen van de coöperaties worden goetst, afhankelijk van de statuten van de coöperatie. Zo is de zeggenschap van individuele leden geborgd. Bij alle coöperaties geldt het RESCOOP-principe "een lid, een stem", onafhankelijk van of de desbetreffende lid een financiële participatie is aangegaan of van de hoogte van de participatie. Dus ook leden die niet financieel hebben geparticipeerd krijgen de mogelijkheid om tijdens de ALV te stemmen.

Bij het aangaan van een participatie wordt een *information memorandum* opgesteld zodat duidelijk is welke risico samenhangt met de participatie: hoe kan een lid zijn geld terugvragen, is er recht op rendement en zoja wat is het te verwachten rendement. Als voorbeeld hoe dat er uit kan zien, hebben we hier een link opgenomen naar een participatie uitgegeven door de Windvogel: [IM-De-Windvogel-Participaties-2022.pdf](#)

Wat gebeurt er als een of meerdere coöperaties failliet gaan?

Voor de financiering van de ontwikkel- en realisatiefase wordt eigen vermogen van de coöperaties ingebracht en geld geleend bij het Duurzaamheidsfonds van de gemeente Amsterdam, Banken en bij participerende leden. In het geval één van de coöperaties failliet gaat en niet in staat is het benodigde eigen vermogen in te brengen, wordt dat deel overgenomen door één of meerdere van

de andere coöperaties. In de statuten is geregeld dat de aandelen van een uittredende aandeelhouder worden aangeboden aan de andere coöperaties.

Financiële participatie

Er zijn twee manieren waarop bewoners en bedrijven financieel kunnen participeren in het windpark Noorder IJ-plas;

1. Leden participatie
2. Omgevingsobligatie.

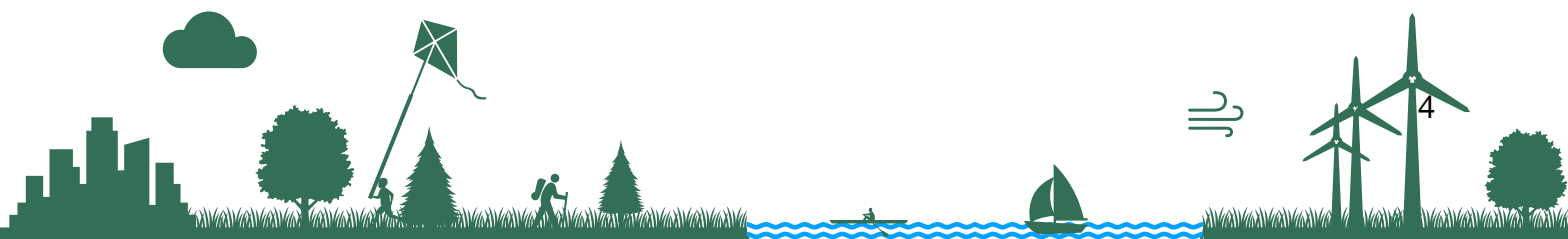
De financiering van de ontwikkeling en bouw van het windpark Noorder IJ-plas bestaat uit verschillende fases, grofweg; de ontwikkelfase, de realisatiefase en de exploitatiefase. In de ontwikkelfase is het nog niet zeker of het project door kan gaan omdat de milieu-effecten moeten worden getoetst en de vergunningen moeten worden verleend. In de ontwikkelfase is het onzeker of de kosten die worden gemaakt kunnen worden betaald uit de opbrengsten van het project. Als bijvoorbeeld blijkt dat de vergunning niet kan worden verleend, dan zijn de coöperaties de ontwikkelkosten kwijt. Kenmerk van een windenergieproject is dat de ontwikkeltijd lang is en er veel kosten gemaakt worden om de technische, financiële en politieke haalbaarheid te onderzoeken. Nadat de vergunningen zijn verleend, is er meer zekerheid dat de windturbines gebouwd kunnen worden, en als de vergunning onherroepelijk is neemt de onzekerheid nog verder af (na eventuele Raad van State procedures).

Dit betekent dus dat geld lenen aan de coöperaties in de ontwikkelfase risicovoller is dan geld lenen in de realisatiefase. De coöperaties hebben daarom voor de ontwikkelfase een lening afgesloten bij het Duurzaamheidsfonds Amsterdam. De ontwikkelkosten zijn echter hoger dan de lening die bij het Duurzaamheidsfonds kon worden afgesloten. Deze ontwikkelkosten worden door de coöperaties gedragen met eigen geld in de vorm van eigen vermogen én dat ingelegd wordt door leden. De leden lopen het risico dat de participatie (in de vorm van een lening) niet kan worden terugbetaald als blijkt dat het windenergieproject toch niet doorgaat.

Niet iedereen wil of kan risico lopen om geld dat je uitleent kwijt te raken. Ook wil niet iedereen lid worden van één van de coöperaties. Daarom willen we voor mensen die dicht bij de windturbines aan de Noorder IJ-plas wonen op een later stadium de mogelijkheid bieden om wanneer er geen risico meer is in de ontwikkeling met een omgevingsobligatie mee te investeren en in het project.

Hoe werkt de leden participatie?

Leden van de coöperaties kunnen eigen geld inbrengen door te lenen aan een van de vier coöperaties. Elk van de coöperaties financiert hiermee haar bijdrage in het eigen vermogen in het windpark WOAN. Elk jaar bepaalt het bestuur van WOAN en de aandeelhoudersvergadering de hoogte van het uit te keren rendement aan de aandeelhoudende coöperaties. Dit besluit hangt af van hoe het windjaar is geweest (veel of weinig opbrengsten), mogelijke tegenvallers in de kosten (reparatie) en van de overige afspraken die vooraf zijn gemaakt over compensatie van de omgeving. Over hun inleg ontvangen de leden (mits het aandeel in het windpark voldoende geld opbrengt) een jaarlijkse vergoeding bijvoorbeeld in de vorm van rente of een uitkering. Het is aan de ALV

van elk van de coöperatie om te bepalen wanneer er rente wordt uitgekeerd en hoeveel rente de participaties in het jaar opleveren. Het bestuur van de coöperatie doet hiertoe een voorstel onderbouwd door een kascommissie of een financiële adviescommissie. De ALV kan ervoor kiezen om een andere rente vast te stellen, binnen de perken van wat financieel verantwoord is. Soms wil een coöperatie, in samenspraak met haar leden, juist een deel van de opbrengsten van het windpark waarin ze een aandeel heeft, inzetten voor andere doeleinden dan uitkering van rente aan leden. Zo heeft de Windvogel in 2022 een Duurzaamheidsfonds uitgekeerd aan leden die hun huis/appartement wilden verduurzamen/isoleren.

Wie kan lid worden van een deelnemende coöperatie?

Ook inwoners van de buurgemeenten kunnen lid worden van een coöperatie en meedoen. Leden kunnen ook bedrijven zijn die in de omgeving zijn gevestigd, zij kunnen lid worden en financieel participeren via NDSM energie. Lid worden kan op elk moment: nu al, of pas in de exploitatiefase. Lid worden in de exploitatiefase kan betekenen dat het niet meer mogelijk is om te participeren in het windpark aan de Noorder IJ-plas. Maar wel in toekomstige ontwikkelingen (zon, wind en/of warmte). Wél doen de nieuwe leden mee met de ALV en kunnen stemmen over zaken die over het windpark gaan.

Hoe werkt de omgevingsobligatie?

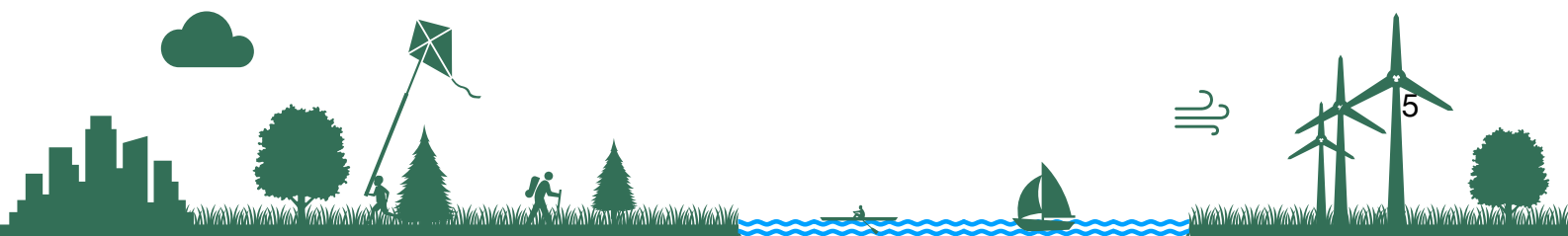
De omgevingsobligatie wordt uitgegeven door WOAN bv nadat de coöperaties elk hun aandeel eigen vermogen hebben ingelegd en er geen risico meer is dat het windpark er niet gaat komen. De omgevingsobligatie is niet gekoppeld aan het lidmaatschap van één van de coöperaties. Mensen die het dichtst bij het windpark wonen krijgen als eerste de kans om mee te investeren. Het projectgebied gaat over gemeente grenzen heen, dus ook inwoners van de buurgemeenten Zaanstad, Oostzaan, en Landsmeer kunnen hier aan meedoen.

Kun je ook meedoen met een laag bedrag?

Het uitgangspunt is dat het voor iedereen mogelijk moet zijn om mee te doen. In relatie tot de leden participaties betekent het dat je mee kan doen met een bedrag vanaf bijvoorbeeld 50 Euro. Om te voorkomen dat alleen maar een paar mensen die hele grote bedragen kunnen inbrengen profiteren, hebben een aantal coöperaties een maximum gesteld op de inleg per lid. Ten aanzien van de omgevingsobligatie is nog niet bepaald wat de minimale of maximale inleg bedraagt, maar houden de coöperaties hetzelfde uitgangspunt aan dat financieel deelnemen voor iedereen mogelijk moet zijn.

Voldoen aan verplichtingen en lokaal delen van opbrengsten

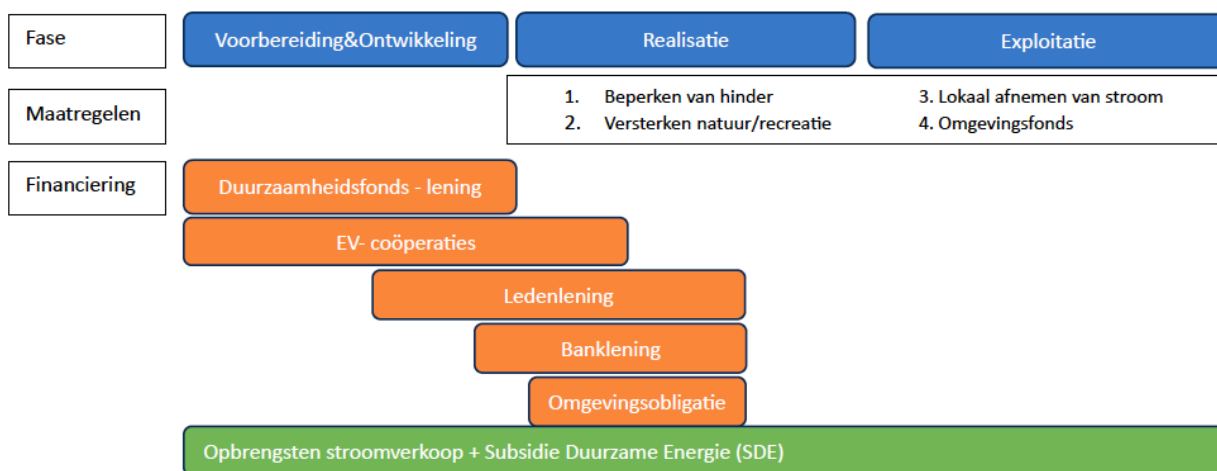
Een belangrijk uitgangspunt van coöperatieve ontwikkeling is dat de omgeving ook profijt heeft van de komst van het windpark en dat de opbrengsten van de turbines lokaal worden ingezet. Als de windturbines in het gebied Noorder IJ-plas straks draaien dan produceren zij stroom. Uit de stroomopbrengsten worden alle kosten betaald die zijn gemaakt in de ontwikkelfase en realisatiefase, inclusief het gedeeltelijk aflossen van de diverse leningen.

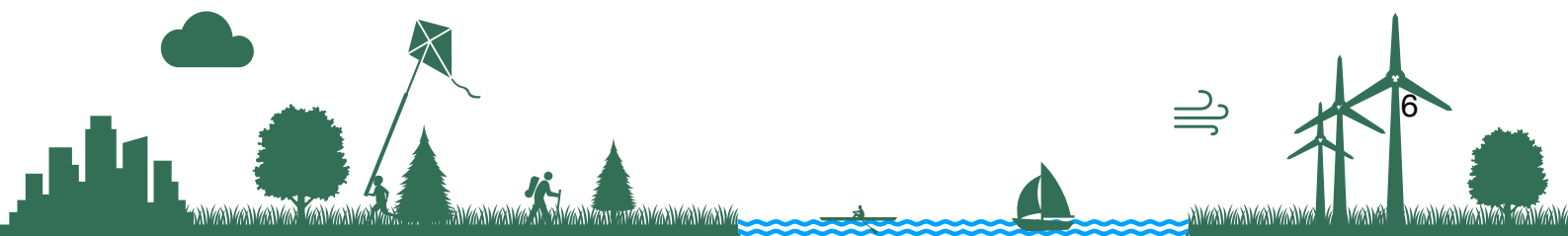
Jaarlijks wordt er uit de stroomopbrengsten een storting gedaan in het omgevingsfonds. Dit fonds wordt voor de omgeving beschikbaar gemaakt, de bestedingsdoelen van het fonds worden door bewoners bepaald (zie bijlage). Daarnaast onderzoeken de coöperaties of het aanbieden van stroom tegen een lager tarief dan het commerciële tarief mogelijk is, en of dit een wenselijke manier kan zijn om omwonenden mee te laten profiteren van het windpark en om energiearmoede tegen te gaan.

Dit komt bovenop een aantal mitigerende maatregelen die zijn opgelegd als onderdeel van de vergunning of zijn aangeboden door de initiatiefnemers om de omgeving tegenmoet te komen bij het beperken van hinder.

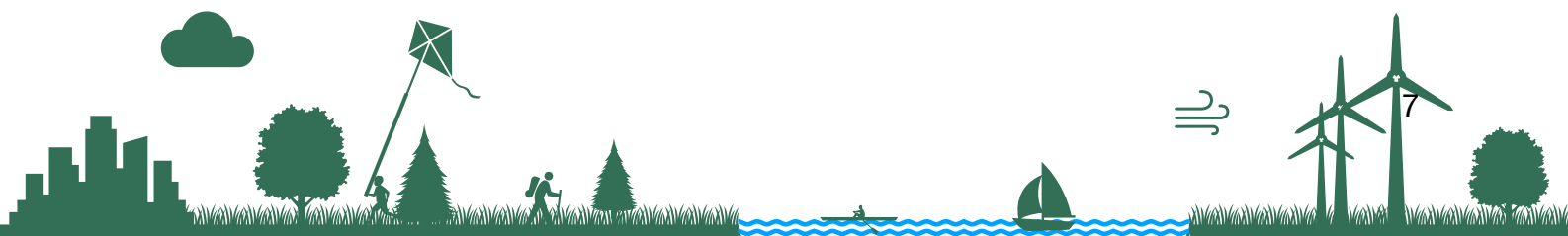
Hieronder een visualisatie van de verschillende fasen van de ontwikkeling van het windpark, de maatregelen die de coöperaties treffen voor de omgeving en hoe deze worden gefinancierd.

- Het beperken van hinder.** De bewoners aan de Zijkanaal H-weg wonen het dichtst bij de windturbines in het Noorder IJ-plas gebied. Tussen de windturbines en de woonboten zijn er geen obstakels zoals snelwegen en andere bebouwing. Deze bewoners willen we daarom tegemoet komen door de slagschaduw tot 0 ('near to zero') te beperken. Dat betekent dat op de momenten dat zich slagschaduw voordoet de turbines worden stilgezet. Dit is een aanbod gedaan door de coöperaties bij de keuze van het voorkeursalternatief en dat onderdeel gaat uitmaken van de vergunning. Omdat de coöperaties geen winstoogmerk hebben is het mogelijk om het opbrengstverlies dat deze stilstand-maatregel tot gevolg heeft, te accepteren als exploitatiekosten van het windpark. Om bij direct omwonenden geluid te dempen plaatsen we in overleg bomen en struiken. Deze kunnen ook geplaatst worden om zichtlijnen te doorbreken. De hinderbeperkende maatregelen worden getroffen in de realisatiefase en uitgevoerd in de exploitatiefase (bijvoorbeeld stilstand).

2. Het **versterken van natuur en recreatie** rondom de Noorder IJ-plas. Via het Omgevingsproces zijn verschillende natuurissues aangekaart waar zorgen over bestaan: aantasting van het leefomgeving van omwonenden, aantasting van recreatiegebied ZaanIJ, impact op de ecologie. De notitie uitgangspunten landschap, recreatie en ecologie beschrijft de maatregelen die zullen worden getroffen om natuur en ecologie zoveel te beschermen en de landschap- en recreatieve functies te versterken. Op basis van deze notitie zal worden besloten welke maatregelen al in de realisatiefase moeten worden uitgevoerd of in gang gezet en welke bij de exploitatiefase thuishoren.
3. **Bijdrage leveren aan bewoners met een krappe beurs.** De coöperaties onderzoeken hoe een deel van de ‘opbrengsten’ van het windpark gebruikt kunnen worden om bewoners in het projectgebied te ondersteunen die moeite hebben om hun energierekening te betalen. Er zijn hiervoor verschillende mogelijkheden denkbaar; het isoleren van woningen, voordelige stroom aanbieden, of ondersteunen bij andere problemen waar deze groep bewoners mee te maken hebben. Wij willen hierbij zo goed mogelijk aansluiten bij de aanpak energiearmoede van de gemeente Amsterdam. Hierbij onderzoeken we ook of het mogelijk is om hierbij voorrang te geven aan mensen en/of organisaties die dichterbij het windpark wonen of zijn gevestigd.
4. Het opzetten van **een omgevingsfonds**. In het omgevingsfonds wordt jaarlijks in ieder geval , conform de NWEA norm, een vergoeding van 0,50 euro per geproduceerde MWh gereserveerd voor de bredere omgeving rondom het windpark. Als de opbrengsten van het windpark dat toelaten kan er meer in het fonds worden gestort. Het fonds is een financieringsmodel waarin verschillende type belanghebbenden (overheden, private, particuliere en maatschappelijke partijen) op basis van een gedeelde ambitie hun inzet en middelen bundelen, om (korte- en langetermijn) investeringen te faciliteren met als primair gemeenschappelijk doel het duurzaam en integraal ontwikkelen (en eventueel beheren) van een gebied. Principe: “Het jaarlijks te besteden geld is voor de gemeenschap en de omgeving van Noorder IJ-plas, in zeggenschap van de gebruikers en inwoners van Noorder IJ-plas, ter verbetering van de leefkwaliteit, duurzaamheid of gebruikskwaliteit.”

Bijlage: Doel omgevingsfonds Windontwikkeling Amsterdam Noord

Met het gebiedsfonds worden geldstromen gereserveerd, afkomstig uit de exploitatie van windmolens, ten gunste van initiatieven ter verbetering van de leefomgeving van inwoners. Projecten kunnen sociaal, economische en/of ecologisch van aard zijn.

Een omgevingsfonds is een fonds waar een of meerdere partijen geld inleggen met een specifiek oogmerk. Deze partijen krijgen het geld niet terugbetaald. Het is niet de bedoeling om rendement op te bouwen. Het fonds wordt gedurende de hele exploitatiefase van het windpark aangevuld.

Governance

Het geld in het omgevingsfonds moet op de goede plek terecht komen. Daarom is het van belang dat het fonds onafhankelijk is van zowel de coöperatie als van de gemeente(n). Het fonds moet van de omgeving zijn. Daarnaast is de zeggenschap van belang, het is belangrijk dat de lokale omgeving goed vertegenwoordigd, mandaat heeft om over de bestedingen besluiten te nemen, en dat dit zorgvuldig en democratisch gebeurt. Voor de governance kun je denken aan een Stichting met een ANBI status of aan een al bestaande maatschappelijk partner in de regio. Besluiten worden door het bestuur van het fonds gemaakt, in de openbaarheid. Het bestuur maakt elk jaar een begroting en een jaarverslag voor de gemeente en de coöperatie. De samenstelling van het bestuur bevat een meerderheid van mensen uit de omgeving. Het bestuur stelt spelregels op voor het fonds. Via werkgroepen kunnen projecten aangedragen worden aan het bestuur van het fonds. Werkgroepen bestaan uit bewoners en dienen mede als klankbord voor het bestuur. De coöperaties zoeken samen met de gemeenten Amsterdam, Zaanstad, Oostzaan en Landsmeer naar geschikte vertegenwoordigers in het gebied die hieraan mee willen werken en mogelijk ook in het bestuur zitting willen nemen.

